

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین

معاونت پژوهشی

فرم پیش نویس طرح پژوهشی

عنوان طرح: رابطه میان رشته تحصیلی و جهت گیری مذهبی در دانشگاه علوم پزشکی قزوین

نام و نام خانوادگی مجری / مجریان: محمدرضا مصطفائی - دکتر مصطفی شوکتی احمدآباد

دانشکده/مرکز تحقیقاتی: دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان طرح به فارسی:

ارتباط میان رشته تحصیلی و جهت گیری مذهبی میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی قزوین

عنوان طرح به انگلیسی:

The Relationship between academic discipline and Religious Orientation among students of Qazvin University of Medical Sciences

بیان مسأله و بررسی متون (در صورت نیاز از حداکثر ۲ صفحه اضافی استفاده و کد مراجع راپی در پی ذکر نمایند).
پایدمن (۱۹۹۲) معتقد است که وجود یک مذهب و معنویت در بین آحاد بشر شناخته شده و معمول می باشد. خوشبختانه تحقیقات داخلی و بین المللی زیادی در زمینه ارتباط بین جهت گیری مذهبی و عوامل گوناگون در سراسر دنیا صورت پذیرفته است (۱). به عبارت دیگر جهت گیری مذهبی به عنوان بخشی از تاریخچه بشریت شناخته می شود (۲).
جهت گیری مذهبی یعنی جهت گیری انسان نسبت به خود، نسبت به دیگران و نسبت به سایر پدیده های دنیای مادی یا عالم غیب (خداوند و آخرت) می باشد. جهت گیری مذهبی دارای چهار مولفه یا اصل اساسی است که عبارتند از: رابطه انسان با خداوند، رابطه انسان با دنیا، رابطه انسان با دیگران و رابطه انسان با آخرت (۳).
جهت گیری مذهبی دارای دو بعد درونی و بیرونی می باشد که باید همیشه مورد ارزیابی قرار گیرد (۱).
در دوران کودکی به کمک جامعه ، خانواده ، سازمان های آموزشی و پرورشی با یکدیگر دیدگاه های درونی و بیرونی همراه با انتظارات مذهبی فرد شکل می گیرد (۴).

روانشناسان دیدگاههای متناقضی در باره جهت گیری مذهبی دارند برای مثال فروید و ایس دیدگاههای منفی در باره نقش مذهب در راحتی و آسایش و رفاه انسان ها داشتند . هنوز افرادی نظیر فروم، آدلر و یانگ معتقدند که مذهب می تواند نقش مثبت را به طور کلی بر سلامت رفتارهای روانی داشته باشد. (۲).

بنظر می رسد جو و محیط منزل و خانواده و خصوصیات فردی در گرایش مذهبی در دوران کودکی غیر قابل انکار است. علاوه بر این اطرافیان و فامیل وابسته ، آموزش و سازمانهای مرتبط ممکن است نقش مهارکننده و یا مشوق کودک را به تمایلات مذهبی برعهده داشته باشد بر این اساس پایه مذهبی کودک در دوران اولیه و مدرسه شکل می گیرد و در اینجا نقش معلمین و والدین در ایجاد و تثبیت رفتارهای مذهبی و ساختار مذهبی غیر قابل انکار می باشد. درک و خود سازی شخصیتی ، محیط و دنیای اطراف و درونی فرد تحت تاثیر فاکتورهای متعددی است (۴).

در ادبیات ، علیرغم نقش حمایت مذهبی بر روی پیش آگهی سلامت روانی فردی تحقیقات دیگر نشان دادند که بین مذهب و پیش آگهی منفی روانی ارتباطی وجود دارد (۴).

گرچه مذهب به عنوان یکی از خصوصیات فردی در نظر گرفته می شود ، آن هم چنین از طریق فرایند اولیه اجتماعی شدن در خلال هسته ای شدن و توسعه فامیلی آموزش اجتماعی و مدل سازی برای انتقال مذهب از والدین به فرزندان بصورت تئوریکی قادر است توضیح بدهد والدین از خلال مدل سازی قادرند کودکان خود را از بعد مذهب و ارزشهای درونی نهادینه کنند. علاوه بر این زمانی که نقش حمایتی مذهب کشف شد ، مشخص گردید که قضاوت خوب با یک ایده رفتاری مناسب از پیش آگهی مثبت مذهب حکایت دارد (۴).

مطالعات تجربی زیادی نیز روی اعتقادات متضاد در باره نقش مذهب و اعتقادات مذهبی و تمایل روانی خوب و بهتر شدن و بودن از مردم انجام شده است ، بطور مثال ایس (۱۹۸۰) معتقد بود که عقاید مذهبی و تمایلات دینی منجر به اختلالات روانی می شود در حالیکه برگر (۱۹۸۳) با ارائه دلایل و مدارکی ثابت کرد که تمایلات مذهبی موجب یچگونه اختلال روانی نمی گردد (۲).

خیلی از مطالعات اخیر دلایل محکم و مستدلی را فراهم آوردند در این خصوص که مذهب بر روی سلامت روانی و رفاه انسانها تاثیر شگرفی دارد (۲).

از سویی دیگر کونر و همکارانش (۲۰۰۳) اظهار داشتند که دلیل محکم و قاطعی مبنی بر تاثیرات مثبت مذهب بر زندگی انسانها و جود ندارد (۲).

باکر و گروهش (۱۹۸۲) اظهار نمودند که جهت گیری درونی مذهبی تاثیرات منفی و جهت گیری بیرونی مذهبی قادر است تاثیرات مذهبی مثبتی بروی کاهش اختلالات روانی به ویژه افسردگی و اضطراب داشته باشد (۲).

اغلب افراد جامعه به سلامت قابل قبول روانی نیازمند هستند ، دانشجویان منتخبی از افراد اجتماع هستند بر اساس این تحقیق تکیه بر نیرو و نفوذ خدا و معنویت گرایی سبب سلامت روانی افراد می شود (۴).

متخصصین اعتقاد دارند که فعالیت های مذهبی دانشجویان باعث کنترل استرس های هیجانی ناراحتی و مشکلات فیزیکی می شود (۴).

طی دهه های اخیر توجه زیادی به نقش مذهب در سلامت روانی شده است (در دو جنبه تئوریکی و عملی) با مطالعات هدفمند در جهت ابعاد مثبت یا منفی و با همان خوبی تاثیر مستقیم و غیر مستقیم مذهب که ممکن است به روی سلامت روانی داشته باشد (۵).

مذهبی بودن با جهت گیری منفی از جمله سوء استفاده مانند انجام رفتارهای پر خطر و صرف مشروبات الکلی و سایر مواد مضر (فعالیت های جنسی زود هنگام و غفلت و قصور در بین نوجوانان و جوانان) (۵).

مدارک قبلی نشان می دهد که اختلاف در جهت گیری مذهبی مهم تر از تفاوت در تعهدات مذهبی در پیش بینی سلامت روانی است. مذهب قبلاً توسط روانشناسانی همچون فروید و جونگ مورد بحث و بررسی قرار گرفته است لذا و سپس متفکرانی همچون استانلی و آلپورت به روی مذهب توضیحات و اظهارنظرها وقت زیادی نهادند. مطالعات نشان دادند که جهت گیری مذهبی دلیل پیشرفت سلامت عمومی، کیفیت زندگی، انتظارات و توقعات زندگی و حتی تعاملات اجتماعی شده است. همچنین معتقدند که اعتقادات مذهبی اعتماد به نفس را افزایش می دهد کونینگ (۲۰۰۴) بر اساس مطالعات قبلی معتقد است که جهت گیری مذهبی همیشه منجر به سلامت روانی نمی شود زیرا روانپزشکان بالینی اغلب معتقدند که می تواند منجر به محتویات و اعتقادات مذهبی گردد، بر خلاف این نظریه ها برخی در مطالعات متعددی نشان دادند که جهت گیری مذهبی بصورت معکوس و برعکس با افسردگی فردی و اضطراب ارتباط دارد. (۵).

نتایج مطالعه شریفیان (۲۰۱۱) نشان داد که، ارتباط منفی معنا داری بین تمایلات مذهبی و افسردگی وجود دارد. نتایج این بررسی با دیگر یافته های خیلی از هم راستا است علی الخصوص در بین مسلمانان می تواند یک تاثیرات مثبتی را بر کاهش میزان افسردگی و اضطراب دانشجویان داشته باشد (۲).

اعتقاد به خدا به عنوان یک منبع قدرت و امیدواری می تواند یک دلیل اصلی برای میزان کم افسردگی و اضطراب در بین اکثر دانشجویان مذهبی می شوند. اضطراب و افسردگی همانگونه که در مقدمه اشاره شد یک اختلال روانی در بین دانشجویان در سطح دنیا می باشد. توصیه می شود که آموزش های مذهبی دانشجویان در کوریکولوم آموزشی آنان گنجانیده شود (۲).